

Det globale møder det lokale

Opholdet ved det danske Institut i Athen har haft til formål at udforske samspillet mellem klassisk arkitektur og stedets pragmatiske forhold, hvor jeg har haft særligt fokus på bygværkernes resiliente egenskaber.

Oktober 2020 blev jeg tildelt et ophold hos det danske institut i Athen i lejligheden i Maggina 1. Jeg havde på forhånd ikke noget kendskab til Athen og blev overvældet af den stærke tabularasa tilgang som var gældende. Jeg supplerede derfor mit ophold med en rejse til øen Hydra, som var særdeles givende i forhold til udarbejdelsen af mit projekt.

På Hydra findes en ”grundtype”, to etager, næsten kvadratisk plan, med en stor stue i forreste halvdel mod gaden og den anden halvdel opdelt i to mindre rum, oftest anvendt som soveværelser. I underetagen forefindes gerne et køkken alrum, kaldet kellari, i halvdelen mod haven og et opholdsrum mod gaden. Det særligt unikke ved Hydra er at hele øen er fredet og der må ikke køre biler, andet end nødvendig infrastruktur, som små skraldevogne og brandbiler. Dette giver en ro og et liv mod gaden, der understreges af husets graduering af privat mod offentlig i nicher, der giver mulighed for ophold og mødet mellem mennesker. Selve gaden er gerne ca. 2,5 m bred, men rummet den ligger i, kan være 5- 10 m bredt. Da alle flader i dette rum er enten sten eller mur, kalket hvidt, opleves gadens rum som en foldning af flader op mod husets åbninger.

Mit projekt skal ses som en forlængelse af min praksis og tager afsæt i konkrete klassiske bygværker hvor forestillingen om søjleordnerne, proportioner og systemer har været nødvendige designparametre. Det har her været særligt interessant at se hvordan der historisk har været en respons fra huse bygget til mennesker og religiøse bygværker til guder. I bygværkene har hvert element skulle passe til helheden, og man havde en særlig opmærksomhed på proportioner og systemer. Bygmestrene har vidst, hvad de gjorde og tilstræbt en skønhed, hvor grundformerne har fungeret som en form for template for udviklingen af arkitekturen. Bygningerne har dog også gennemgået en udvikling og tilpasset sig de lokale forhold, behov, smag og økonomi. Det abstrakte og stræben efter skønhed møder derved pragmatiske forhold. Det globale møder det lokale.

En kirke har som udgangspunkt været orienteret mod øst, men er den placeret mod en offentlig vej eller udsigtsmål ser man hvordan denne trumfer den klassiske forskrift. Kontekstens solforhold og behov for ophold er i slægtskab med boligerne formende for trapper, bænke og pladser, der møder kirkens vægge. Den trinvis overgang og oplevelsen af ejerskab og naboskab i det offentlige rum giver mulighed for forskellige grader af intimitet. Bygningerne placere sig i landskabet som sukkerknalder strøet ud over en bjergskråning og opviser på eksemplarisk vis hvordan man kan bygge med topografien og tilføre stedet nye værdier og oplevelsesrigdom.

Proportioner og dets læring indgår ikke i tidens diskurs, den læring er forbundet med et strejf af nostalgi. På trods af dette designparameter er bygningerne i dag fortsat værdsatte bygværker, hvis æstetik og monumentale karakter i sig selv har vist sig bæredygtig, idet at de står her endnu. Det er især bygværkernes resiliente egenskaber, der fascinerer mig. Hvordan har bygningen ændret sig over tid, hvorledes indordner de enkelte dele sig helheden, hvilke strategier har været udviklet, hvordan udmønter det sig i den endelige, byggede form, og hvilke perspektiver bringer det med sig.

De valgte bygværke er selekteret ud fra deres sammenlignelighed og forskellige tilgange til transformation over tid. Bygværkerne har jeg analyseret ud fra en optik om ordensprincipper med henblik på at finde træk, der understøtter, at værket ikke er en stabil og uforanderlig helhed. De tilføjede bygningslementer dissekeres i tegning fra det eksisterende og sammenstillingen og mødet mellem nyt og gammelt udforskes. Mit fokus har særligt været på de bygningsdele, der afspejler den oplevede verden, der trænger sig på. Disse vrid er interessante for øjet og viser at proportioneringen ikke er hellig, men noget man kan bruge til at formgive huset og lade det aptere til konteksten. Det er, når bygningen ikke nødvendigvis går op, men tillader og fremviser en åbenhed i værket, at den bliver interessant

Jeg vil rette en stor tak til Det Danske Instituts bestyrelse og ansatte for at tildele mig muligheden og de fantastiske rammer for et udbytterigt og særdeles inspirerende ophold.

Sarah Krog Mogensen
Arkitekt MAA